

HODNOTÍCÍ ZPRÁVA AKTIVIT ZDRAVÉHO MĚSTA JIHLAVA A MÍSTNÍ AGENDY 21

2023

Vypracovala: Ing. Táňa Mrázková, koordinátorka PZM a MA21, březen 2024
Vzato na vědomí Komisi PZM, MA21 a volného času dne 18. 3. 2024
Vzato na vědomí usnesením Rady města dne 28. 3. 2024

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Zapojení do celostátních kampaní v roce 2023.....	4
3. Dotační programy Projektu Zdravé město a MA21 a Volný čas pro rok 2023	9
4. Naplňování kritérií Místní Agendy 21 - Audity udržitelného rozvoje – obhajoba kategorie „A“	10
5. Vzdělávání koordinátorky PZM a MA21	11
6. Uveřejnění dobré praxe na portálu NSZM.....	12
7. Zajištění přednášek, kurzů a seminářů pro různé skupiny občanů Jihlavy	13

1. Úvod

Jihlava je členem asociace **Národní síť Zdravých měst České republiky (NSZM ČR)** už od roku 2007. Posláním asociace NSZM ČR je podporovat kvalitu veřejné správy na místní a regionální úrovni, zejména zaváděním mezinárodně uznávaných postupů (Projekt Zdravé město, místní Agenda 21 aj.)

Města, obce či regiony zapojené do Národní sítě zdravých měst si vyměňují zkušenosti v oblasti podpory veřejné správy, kvality strategického plánování a řízení a snaží se zapojit veřejnost do rozhodovacích procesů a podporuje zdravý životní styl obyvatel města.

Zdravé město můžeme chápat jako dlouhodobý a stále se vyvíjející projekt, jehož principem je zapojení obyvatel do rozvojových aktivit města. Zdravé město se zabývá všemi oblastmi života ve městě, které ovlivňují zdraví a pohodu obyvatel města. Nejedná se o stav prostředí, ale i o životní styl obyvatel a jejich pocit spokojenosti ve městě. Nabízí jim též příležitost zapojit se do různých osvětových kampaní.

Politikem zodpovědným za Projekt Zdravé město a místní Agendu 21 (dále jen PZM a MA21) byl v únoru 2023 stanoven primátor Mgr. Petr Ryška (viz usnesení č. 153/23-ZM).

V únoru 2023 schválilo Zastupitelstvo města Jihlavy také **Deklaraci k podpoře udržitelného rozvoje prostřednictvím místní Agendy 21**.

Koordinátorkou Projektu Zdravé město a místní Agendy 21 je od září 2023 Ing. Táňa Mrázková. Místo je zařazeno do odboru Kancelář primátora.

Dále město Jihlava má i **Komisi projektu Zdravé město, MA21 a volného času**. Jejím předsedou pro volební období 2022 -2026 je Mgr. Josef Kodet. Další členové: Lenka Blažková, MUDr. Jiřina Gáliková, Ing. Rostislav Habán, Mgr. Jarmila Jakoubková, Ing. Luboš Kameník Ph.D., Martin Paclík, Bc., Barbora Paulová, Jan Půža, Bc. Olga Wiesnerová, Vít Žáček.

2. Zapojení do celostátních kampaní v roce 2023

Zdravé město Jihlava ve spolupráci s partnerskými organizacemi se jako každý rok zapojilo do řady zdravotních a ekologických osvětových kampaní.

Silák roku

V březnu se konal 21. ročník akce Silák roku. Tu pravidelně pořádá Městská policie Jihlava ve spolupráci se Střední školou veřejnoprávní Trivis a s podporou sponzorů včetně statutárního města Jihlavy. 142 dětí druhých stupňů základních škol mezi sebou soupeřilo v pěti disciplínách.

Den Země

Bohatý program nabídla akce ke **Dni Země**, která proběhla 21. dubna na Masarykově náměstí. Nechyběly soutěže, slalom s popelnicemi, povídání o lese, lovení ryb, prolézání potrubím i procházka běžně nepřístupnou částí podzemí.

Do práce na kole

Do květnové kampaně soutěže **Do práce na kole**, která se v Jihlavě konala už po jedenácté, se zapojilo 712 obyvatel města. Soutěž je primárně týmová a skvěle zde funguje vzájemná motivace. Cílem je přilákat k aktivní mobilitě i ty, kteří mnohdy jen z pohodlnosti volí na cestu do práce auto. Kampaně Do práce na kole se tradičně zúčastnili také zaměstnanci Magistrátu města Jihlavy. Celkem se jich do výzvy přihlásilo cca 30 a vytvořili společně 8 týmů.

Den bez tabáku

Jihlava se připojila také k preventivní akci **Světový den bez tabáku**.

Ve středu 31. května byl především pro školáky připraven program na parkánu v ulici Matky Boží. Pozvaní byli zástupci Státního zdravotního ústavu, Nemocnice Jihlava a Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež ERKO Jihlava.

Děti si mohly nechat změřit oxid uhelnatý ve výdechu, nechyběla ukázka plic kuřáka ani kvíz o kouření. Za odměnu si pak vystoupaly zdarma na Bránu Matky Boží a prověřily tak svoji kondičku.

V roce 2023 byla poprvé součástí Vysočina Festu i preventivní akce **Světlo pro AIDS**. Díky spolupráci s nestátní neziskovou organizací Rozkoš bez rizika a se Státním zdravotním ústavem se mohli zájemci nechat otestovat na přítomnost protilátek HIV. Testování proběhlo v pátek 7. července. Testy byly z kapky krve z prstu. Vzorek krve se vyšetřuje ihned v sanitce a používá se k tomu sada pro krevní testy. Tento druh testu je spolehlivý, ale pokud se bude vzorek jevit jako pozitivní, je vždy ještě nutné ověření testem ze žilní krve. Dále byly návštěvníkům festivalu rozdávány kondomy.

Ve dnech 16. – 22. září proběhl **Evropský týden mobility v Jihlavě (ETM)**.

V sobotu se v areálu Český mlýn uskutečnil [festival Cyklospeciality](#) a Mistrovství Brompton ČR a SR.

V úterý se na dopravním hřišti konal dětský den pro děti z MŠ a 1. stupně ZŠ.

Ve středu se poprvé uskutečnila **dendrologická procházka**, kterou vedla Katarína Ruschková, vedoucí odboru životního prostředí.

A na jihlavském náměstí probíhal **Jihlavský den zdraví**. Zájemci si mohli nechat vyšetřit cholesterol, glykémii nebo krevní tlak. Na náměstí dorazili i dobrovolníci z jihlavské nemocnice, pracovníci Charity nebo Bílého kruhu bezpečí. Kromě stánků s informacemi o tom, proč přestat kouřit, kde hledat pomoc při psychických problémech, kam se obrátit při různých životních situacích, jste se mohli seznámit s nejmenším terapeutickým psíkem.

A kdo měl staré kolo, které mu zabíralo místo v kůlně nebo na půdě, mohl ho dovézt. Pár desítek takových se našlo a poputují do Afriky jako smysluplná pomoc, v rámci **akce Kola pro Afriku**.

Ve čtvrtek uspořádala střední škola TRIVIS v areálu letního kina **Branný závod**. Studenti si vyzkoušeli, jak umí ošetřit zranění, jak rychle běhají, jakou mají sílu či jak umí střílet. Závodu se mohla zúčastnit i veřejnost.

ETM byl v neděli zakončen Dnem otevřených dveří na vozovně Dopravního podniku města Jihlavy.

3. Dotační programy Projektu Zdravé město a MA21 a Volný čas pro rok 2023

Dotačními programy podporuje město Jihlava všechny, kteří chtějí svou dílčí akci, aktivitou či programem přispět k naplňování cílů Projektu Zdravé město a MA21.

V rozpočtu Statutárního města Jihlavy byla pro rok 2023 alokována částka 320 000 Kč na dotační program „Zdravého města a MA21“.

Přehled úspěšných žadatelů a poskytnutých dotací:

Žadatel	Název projektu	Poskytnutá výše dotace
Bc. Olga Wiesnerová, DiS	Měj rád svoje nohy	50 000 Kč
Bc. Olga Wiesnerová, DiS	Hubněte chytře	50 000 Kč
Mateřská škola Kvítek	Oslava letního slunovratu	50 000 Kč
Spolek AV-Amari Vysočina	Otevřené dveře dětem	49 925 Kč
Spolek AV-Amari Vysočina	Pojďme tančit	41 500 Kč
RNDr. Jitka Macháčková	Feldenkreisova metoda	18 000 Kč
Celkem		259 425 Kč

A na podporu pravidelné volnočasové činnosti dětí a mládeže „Volný čas 2023“ bylo vyčleněno 80 000 Kč.

Přehled úspěšných žadatelů a poskytnutých dotací:

Žadatel	Název projektu	Poskytnutá výše dotace
Junák – český skaut	„Činnost skautského střediska Divočáci Jihlava v roce 2023“	15 000 Kč

4. Naplňování kritérií Místní Agendy 21 - Audity udržitelného rozvoje – obhajoba kategorie „A“

Místní Agenda 21 je nástroj pro zvyšování kvality veřejné správy. Slouží k praktickému zavádění zásad udržitelného rozvoje do činnosti města a zároveň zapojuje obyvatele do plánování a rozhodování v jejich městě.

Již v roce 2007 schválilo jihlavské zastupitelstvo členství města v národní síti zdravých měst. A roce 2008 přijalo Deklaraci, kde se zavázalo naplňovat zásady a cíle Agendy 21 a Zdraví 21. Tato pravidla jsou začleňována do strategických dokumentů města. Při plánování rozvoje města je naším cílem dlouhodobě udržitelný rozvoj, spolupráce s občany, se zástupci podnikatelského sektoru, neziskového sektoru i se zástupci jiných úřadů a institucí.

Jihlava se zařadila mezi první města v ČR, která začala zpracovávat audity udržitelného rozvoje. „Kategorii B“ se podařilo obhájit v listopadu 2017. V říjnu 2018 proběhla další úspěšná obhajoba „kategorie B“.

Počínaje rokem 2019 byl zaveden tříletý cyklus auditů a obhajob. Koncem roku 2019 se Jihlava přihlásila k auditu v „kategorii A“ a tuto kategorii v tomtéž roce obhájila.

V roce 2023 se Jihlava opět přihlásila k obhajobě kategorie A. Ta se konala dne 14. listopadu 2023.

Všechny oblasti město splnilo. Stav oblasti 9 - Sociální prostředí byl hodnocen jako excelentní, v oblastech 2 – Životní prostředí a 4 - Doprava a mobilita byly uděleny podmínky.

Téma	Hodnocení	Podmínky
1. Správa věcí veřejných a územní rozvoj	splňuje	ne
2. Životní prostředí	splňuje	ano
3. Udržitelná spotřeba a výroba	splňuje	ne
4. Doprava	splňuje	ano
5. Zdraví	splňuje	ne
6. Místní ekonomika a podnikání	splňuje	ne
7. Vzdělávání a výchova	splňuje	ne
8. Kultura a volný čas	splňuje	ne
9. Sociální prostředí	Splňuje, excelentní stav	ne
10. Globální odpovědnost	splňuje	ne

Stanovisko expertního týmu: Z hlediska zpracovaných Auditů města Jihlava splňuje předpoklady pro udělení „kategorie A“. <https://audity.ma21.cenia.cz/>

5. Vzdělávání koordinátorky PZM a MA21

Vzdělávání koordinátorky PZM a MA21 je předpokladem pro výkon funkce. Účast koordinátorky na školách (jarní, letní, podzimní) a úspěšné absolvování testu je nutná podmínka k získání Zlatého certifikátu.

Během podzimu 2023 se nová koordinátorka zúčastnila podzimní školy zdravých měst (téma: Finanční zdroje; tvorba projektů, jejich řízení a hodnocení; vazba na rozpočet obce). A dále absolvovala průběžné vzdělávání formou pravidelných on-line konzultací a diskuse koordinátorů zdravých měst, obcí, regionů, tzv. eRozvojovna.

V době, kdy nebyla pozice koordinátorky obsazena, se Letní školy zúčastnily dvě zástupkyně města Jihlava. Katarína Ruschková, vedoucí odboru životního prostředí, zároveň jako přednášející s prezentací na téma Předcházení vzniku odpadů, re-use point.

Nová koordinátorka absolvovala i školení zajištěné Magistrátem města Jihlavy, a to na téma Jak na participaci ve veřejné správě a Participace a facilitace.

6. Uveřejnění dobré praxe na portálu NSZM

Každým rokem vyhlašuje Národní síť Zdravých měst ČR soutěž o NEJpraxi Zdravých měst, obcí a regionů.

V soutěži jsou představeny inovativní a ukázkové aktivity veřejné správy i jejích partnerů. Jihlava do soutěžního ročníku 2023 přihlásila dvě aktivity:

Jihlavská sportovní neděle

Sport jako součást života komunity – takový je jeden ze záměrů jihlavského sportovního festivalu „Jihlavská sportovní neděle“. Cílem akce bylo nejen v pocovidovém období „rozhýbat“ obyvatele města, ale zejména je zábavnou formou seznámit se širokou nabídkou sportovních klubů a organizací, které ve městě působí.

Oblast: Sport, pohybové aktivity a místní rekreace

RE-USE pointy a prevence vzniku odpadu

Re-use pointy slouží k využití starých, ale stále funkčních věcí, které už doma lidé nepotřebují. V Jihlavě podporují systém opětovného využití věcí komplexně a vytváří pro něj v rámci města různorodé příležitosti.

Oblast: Cirkulární ekonomika, re-use, plýtvání zdroji

Výsledky soutěže - <https://doprava.dobrapraxe.cz/cz/soutez>

7. Zajištění přednášek, kurzů a seminářů pro různé skupiny občanů Jihlavy

Další oblastí, na kterou jsme se v roce 2023 zaměřili, bylo zajištění různých přednášek, kurzů a seminářů pro obyvatele Jihlavy.

Zdravé město Jihlava pomohlo seniorům pracovat na zlepšení fyzické kondice. Ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem zajistilo pro zájemce cvičení v bazénu, v tělocvičně a posilovně. Cvičení v bazénu proběhlo ve dvou termínech – 20. října a 10. listopadu a bylo určeno pro seniory nad 65 let.

Další aktivitou bylo zdravotní cvičení na Domě zdraví. Lekce v Domě zdraví byly určeny pro všechny, kteří nemají zkušenosti s pravidelnou aktivitou, ale chtějí začít pracovat na zlepšení své fyzické kondice. Cvičení zahrnovalo nenáročné cviky na protažení, posílení a nezapomíná se ani na relaxaci. Koná se každý čtvrtek od října do prosince.

Ukázkové hodiny se některým seniorům tak zalíbily, že si sami pořídili permanentky a v návštěvách posilovny budou pokračovat.

Zdravé město Jihlava finančně podpořilo i kurz Duševní zdravovědy pro pedagogy základních a středních škol. Kurz se věnoval duševnímu zdraví nejen dětí, ale i samotných učitelů.

Závěr:

Všechny naplánované aktivity Zdravého města na rok 2023 byly splněny.

Část aktivit týkajících se participace byla realizována v rámci projektu [Rozvoj zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů a veřejných konzultací ve městě Jihlava](#).

Více informací o činnosti Zdravého města Jihlava najdete na webové stránce <https://www.jihlava.cz/zdrave-mesto/>.